

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“

7789 С. ГОЛЯМО НОВО, ОБЩ. ТЪРГОВИЩЕ, УЛ. "ПИРИН"25, ТЕЛ.: 06064/2273
e-mail: Steliana_dimitrova@abv.bg

КОНКУРС
ЗА ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ
В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ
ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА

ИНОВАТИВЕН ТЕАТЪР

I – IV КЛАС

Културно – образователна област:
Български език и литература

Изготвили:
Екип от начални учители -
Ив. Иванова,
В. Дамянова,
Д. Петрова

1. Иновативен театър – „За децата трябва да се пише, както за възрастните, само че по-добре.” – Валери Петров

2. Резюме:

В нашето училище има традиция, свързана с подготовката на учениците от начален етап за участието им в различни драматизации, сценки и етюди. Това е пътуващ театър или турнета на отделните класове от 1 до 4 клас.

Кое според нас е различното и иновативното:

При нашия училищен театър децата са едновременно артисти /когато подготвят драматизация/, и публика /когато наблюдават свои съученици от друг клас/. Всяко произведение, което допадне на децата се превръща в сценка. Своеобразната емоция, надпреварата за по-добро представяне на всеки отделен клас мотивира участниците за изяви в отделните класове. По този начин те репетираат сценката многократно и са спокойни, че ще се представят като истински артисти, когато е необходимо на предстоящи празници или пред своите родители. Представянето не е свързано винаги с определен празник, а при всяка подготвена драматизация започва турне в другите класове от начален етап. В края на годината учениците получават награди и грамоти за активно участие.

3. Практиката се провежда в ОУ „Г.С.Раковски” с. Голямо ново общ. Търговище, област Търговище

Нашето училище има 113 годишна история. Новата сграда е построена през 1976 година. В него учат 117 ученици от ромски произход от I до VIII клас. На три етажа е, просторно, светло. Разполагаме с два компютърни кабинета, библиотека, игротека, арт ателие.

4. КОО – Български език и литература, от I до IV клас, класна форма на работа.

5. Време на реализиране: 2014/2015 и 2015/2016 учебна година.

6. Практиката е реализирана от екип от начални учители на I – IV клас :

Ив. Иванова, В. Дамянова, Д. Петрова

7. Участници в практиката са учениците от начален етап на възраст от 7 до 10 години, децата са от ромски произход.

8. Изключително важен момент от работата по създаване на образователен проект, основан на принципите на театър в образованието в класната стая, е

формулирането на ясни и точни образователни цели, които ще конкретизират и насочат последващите решения, които ще вземат учителят и групата от ученици за работата си по образователно-драматичното действие.

Цели, които преследваме:

- Развитие на комуникативно-речевите умения на учениците;
- Овладяване на книжовен български език;
- Усъвършенстване на умения за работа в екип;
- Развитие на социокултурната компетентност у учениците;
- Обогащане на речниковия запас на децата;
- Развитие на мисленето като осъзнато действие;
- Намаляване на агресията в училище;
- Натрупването на положителни емоции да доведе до добър психоклимат в класовете.

9. Описание:

Драматизацията е интерактивен метод, който включва език, движение, въображение, емоции, социални взаимодействия. Драматизацията, за разлика от четенето по роли предполага извършването на трансформация на художествения текст, на авторската реч и подготвянето ѝ за сценично представяне. Драматизацията включва сценарий, реквизит, гардероб, музика.

В часовете по български език и литература има много произведения, които са подходящи за драматизация. Обикновено на тях се отделя по два учебни часа. Ние проучваме интереса на децата, помагаме при избор на роли и започваме репетиции при всеки свободен момент. В часовете по **музика** избираме подходящи песни за озвучаване, ако е необходимо. А в часовете по **изобразително изкуство** изработваме маски и афиши. Репетициите са и най-емоционалния период от работата. Героите трябва да бъде представени от учениците-актьори не само чрез действие, но и чрез слово. Понякога използваме материали, костюми от минали проекти. След сглобяване на всички елементи започва нашето **турне по класовете и в детската градина**.

При следващото представление артистите се превръщат в публика, защото децата от друг клас са вече изпълнители и изнасят поредното си представление. Така се превръщаме в **пътуващ театър**, който се движи от клас в клас. А понякога представления се изнасят и в детската градина.

Произведения от 2 клас, които харесват за изпълнение от учениците са: **„Най-скъпоценният плод“** - българска народна приказка, **„Пипи тръгва на училище“** – Астрид Линдгрен, **„Готованко“** – Ран Босилек, **„Добро за добро“** – Ран Босилек, **„Деветият брат“** – Асен Разцветников, **„Най-голямото богатство“** – Ран Босилек, **„Страхлив другар“** – българска народна приказка, **„Дете и лястовичка“** – Елисавета Багряна и др.

Учениците от 3 клас се спират на приказки и разкази като **„Двама братя“** – българска народна приказка, **„Бърза работа – срам за майстора“** – Ран Босилек, **„Пиноккио“** – Карло Колоди, **„Мързеливата снаха“** – българска народна приказка, **„Дар от сърце“** – българска народна приказка и др.

За учениците от 4 клас най-предпочитани за драматизация са: **„Приказка за бъчвата“** – българска народна приказка, басните от Ст. Михайловски, **„Намереният късмет“** – турска народна приказка, **„Чудна свирка“** – Ран Босилек, **„Дръжте крадеца“** американска народна приказка, **„За два гроша“** – от Йосиф Нунев и др.

Най-често драматизацията се използва, когато образите на героите са ярки, колоритни, запомнящи се и у малките ученици възниква необходимост от сценичното им представяне. Чрез нея децата разширяват своите знания за света, усвояват социални умения и развиват комуникативните си умения. Когато изпълняват роля, децата вникват в мислите, чувствата, усещанията и характерите на хора, различни от самите тях. Драматизацията изисква интерпретация на художествен текст, като намира конкретно проявление под формата на куклен театър, театър на сенки, музикални сценки, или под формата на пантомима в зависимост от потребностите на учениците и техните възможности, а така също и в съответствие с художественото своеобразие на литературната творба. Чрез прилагането на драматизацията се съдейства за развитието както на репродуктивното, така и на творческото мислене, на творческото въображение и способности, тъй като създаването на декори, костюми и др., нужни за мизансцена изисква и творчески решения, предизвикани от трансформацията на художествения текст. Това обогатява читателските впечатления и дава информация на учениците за изразните средства на различните изкуства при интерпретацията на една и съща тема, на едно и също съдържание и идейна насоченост. В този смисъл драматизацията има по-творчески характер в сравнение с други похвати и форми, прилагани в хода на урока за изучаване на художествения текст на литературната творба. Драматизацията в обучението по литература включва прилагането на езика в интеракция и комуникация.

Освен за литературното обучение на децата, учителят се грижи и за тяхното

физическо, емоционално и интелектуално израстване. Този факт е от голямо значение при подбиране на дейностите в класната стая. Дейностите, свързани с драматизацията са от такъв характер, че развиват както езиковите умения на децата, така и детската личност.

Приказките като важна част от живота на детето достигат до него чрез песни, филми, телевизия, радио, компютърни игри и др. Децата спонтанно разиграват епизоди от приказки, като разпределят ролите помежду си. Децата сами се насочват към любимата си приказка и така се оформят неформални групи, които разпределят ролите според своите симпатии към определени герои. Подготвят реквизити, декори, костюми. Репетират сами и изготвят афиши, в които поканват съучениците си на представление. Така децата сами преоткриват любимите си герои, като "влизат" в кожата им, преживяват постъпките им. Съществуват три основни техники за драматизация: използване на движение без говор, използване на текст от самата приказка или от сценарий и използване на свои думи или импровизация. Героите могат да бъдат изиграни както от самите ученици, така и чрез кукли, подбрани или изработени от тях. Може да бъде драматизирана цяла приказка, но може само една или две сцени от нея в зависимост от нуждите на учебното съдържание. Действителни предмети могат да бъдат използвани като реквизит, а вместо костюм може да се използва един, но съществен елемент от него.

Според Н. Витанова, играта – драматизация е художествен синтез на реални и въображаеми отношения, отразява художествения и реалния опит на децата, като заедно с това го обогатява. Знанията за нравствените ценности у човека, които децата получават чрез широкото информационно въздействие на средата и особено чрез художествените произведения, в играта се обективизират и превръщат в жизнена социална ориентация към другия човек, независимо, че този човек е детето в роля, пресъздаващо действията и постъпките на литературните герои. Играта е форма на предварително преживяване на бъдещето, но с цялата откровеност и чистота на детството. Децата свободно използват и пренасят знанията си от една област в друга, развиват уменията си да комбинират жизнени и художествени представи, да ги изменят по свой индивидуален начин и да създават неповторимо творчество. Чрез ролите, в които влизат децата, неусетно разкриват своя вътрешен детски свят и своите преживявания. Необходимо е да се оставят децата да изживеят удоволствието от играта сами, по свой собствен начин, така те ще извлекат поука за себе си от драматизираната приказка, басня и т.н. Неминуемо ще последва и ново желание след време децата отново да влязат в роли, отново да

драматизират и така в колективна игра да тренират своите умения и подкрепа към останалите деца.

Участието на учениците спомага за овладяване на българския език и комуникативно-речевите умения, спомага за усъвършенстване на уменията им за работа в екип, повишава мотивацията на децата да четат и да осмислят прочетеното.

Новото е, че много често уменията на децата излизат от рамките на класната стая, карат децата многократно да препрочитат творбата, да работят съвместно, научават се на търпение и изчакване, когато някой се затруднява при изпълнение на своята роля, научават се да импровизират.

Играта – драматизация има и огромно значение за естетическото формиране на детската личност. Естетическото чувство е сложно чувство – предизвиква се от възприемането на красивото – красотата на костюмите, декорът, танцът, музиката и т.н. Всичко това събужда чувства на наслада, възхищение и възторг у децата, кара ги да представят образите си като хармонизирано цяло. В тази крехка възраст театралната дейност на малките деца зависи и от развитието на тяхното детско въображение – макар, че тези игри имат изграден сюжет, в голяма степен характерът им е въображаем. И тук именно въображението подпомага децата да влязат в роля, да преживеят образа, да пресъздадат картини от дадено произведение. В педагогически аспект, една от най-важните функции на играта – драматизация е възпитателната, защото в дълбочина самата игрова дейност възпитава. Общуването на децата с новия свят на приказното, на богатството на културата, обогатява и техните понятийни, първоначални представи. Това се осъществява и от наличието на други видове изкуства – изобразителното изкуство, театъра, музиката, танца. Чрез тази игрова дейност се спомага изграждане на едно положително отношение към бъдещото изучавано учебно съдържание. Добре подбрани от педагога текст, подпомага не само възпитателната дейност, но се свързва активно с мисленето, творчеството и всички изброени качества. Игровата ангажираност дава на децата неповторимо усещане за значимост, за част от цялото на групата, за ангажираност. Децата не само се научават да общуват помежду си, но и прилагат в общуването си по-добрата си страна. Чрез игрите – драматизации се дава шанс на децата да покажат на другите какво са научили и какъв пакет от информация са усвоили и как най-успешно успяват да я приложат.

Пресъздаващото въображение стои в основата на творческите игри. При творческото въображение се създават нови, оригинални образи на несъществуващи

обекти, които могат да се реализират като обществено значими ценности. Образите са емоционално наситени, затова са ярки и живи. Под влияние на активното общуване с околните, на конкретно поставени учебни задачи, на организираните и усложняващи се дейности, започва да се развива и оформя творческото въображение. То ярко се проявява в импровизираността и оригиналността за оживяване и пресъздаване на образа. Посредством творческото си въображение децата решават възникналите проблеми в хода на драматизацията – тези проблеми са най-често породени от взаимоотношенията с другите деца. Под влияние на творческото си въображение, децата често допълват съдържанието, което им е предложено, изменят го според нуждите, желанията и интересите си. В играта децата творчески пресъздават възприетото от околната действителност, като влагат свое отношение и чувства, задълбочават представите си за живота. Индивидуалността на всяко дете придава особена, изключителна ценност на всяка личност.

Кастингът за определяне на ролите се провежда много внимателно. Учениците се редуват в изпълнението на положителните роли, за да няма недоволни и облагодетелствани деца.

Има драматизации, които се харесват и запомнят от децата. Например изпълнението на учениците от 4 клас миналата година. Приказката „Мързеливата снаха“ беше представена много емоционално и със запомнящи се костюми и аксесоари. Също така страхотно изпълнение се получи на сценката „Чичко Любопитко“ от В. Самуилов, но този път пред родителите.

Тази година децата от детската градина откриха сезона с приказката „Дядо и ряпа“. Зрители бяха учениците от 3 клас. Драматизацията беше представена в библиотеката на читалището.

Понякога в подготовката на костюмите участват и родители. Така ги приобщаваме към училището и те заживяват с нашите радости и проблеми.

10. Постигнати резултати в нашата практика:

- повишаване на успеха по Български език и литература;
- обогатяване на речниковия запас;
- подобряване на четивната техника;
- повишена мотивация за четене;
- получени нови артистични умения;
- усъвършенстване на уменията за работа в екип;

- обогатяване на междупредметните връзки;
- повишаване на интеркултурната компетентност;
- повишени контакти с родителската общност.

11. Практиката се различава от традиционната драматизация, тъй като излиза от рамките на класната стая и се осъществява периодично почти всеки месец. Участие вземат всички класове в начален етап. В същото време няма задължителен характер и предварителна програма, тъй като представленията на различните класове се редуват. Драматизациите не са свързани само с подготовката на определени празници и не са обвързани с клубни форми. Междупредметните връзки са силно изразени, тъй като учениците подготвят афиши и аксесоари в часовете по изобразително изкуство и домашен бит и техника, избират озвучаване на постановките си в часовете по музика.

Гастролиращите представления понякога имат и състезателен характер за най-бързо подготвена и за най-добре изпълнена сценка. Тези представления стават предмет на разговори сред децата, повод за гордост и положителни емоции.

12. Предложената практика има възможност да бъде прилагана от всички учители в детски градини и училища. Всички учители включват драматизации в часовете си, едва ли е проблем да я използват и в този вариант като пътуваща от клас в клас. Нашият опит показва, че децата, които живеят в по - малки населени места, където няма театър и кино това е интересно и занимателно дори и за по- големите ученици от 4 клас.

Всички ученици искат да участват и то в положителни роли. Учителят трябва да използва своето педагогическо майсторство да избере най-подходящото дете без да огорчи останалите деца. Участието на децата от ромски произход в посочената практика допринася за по-добрата им интеграция и социализация. Не на последно място тя спомага за привличането и участието на родителите в училищния живот.

13. Няма ограничения и затруднения при прилагането на този вид практика. Дори може да се обогати като се посещават клубове на пенсионери, читалища и центрове за деца в неравностойно положение. Класовете могат да се редуват и публиката да се окаже в ролята на своеобразно жури.

За децата състезателният характер на дейностите винаги повишава желанието за включване и себераздаване. Драматизацията кара учениците да се чувстват свързани един с друг и по-малко изолирани. Чрез изкуството те споделят своите мисли, емоции и желания с другите. Търсят и намират своята идентичност, виждат своите проблеми. Всичко това би могло да се постигне чрез създаване на въображаеми герои и ситуации,

на отношенията и събитията, на противопоставящи се мнения. Чрез участие в драматизации, учениците прилагат своите мисли, отношения, модели на поведение и придобиват уникални свои лични преживявания. С помощта на специфични техники се осигурява ефективно усвояване на знания, умения и компетентности, стимулира се изразяването и споделянето на идеи, чувства и реакции. Въвеждайки децата в света на метафорите и алегорите учениците биха могли да развият различен вид интелигентности.

14. Устойчивост на предложената практика: Постигнатите резултати позволяват на учениците да развият своите умения и знания, да се включат в подобни клубни форми и в бъдеще. Идеите за театър в образованието, приложени в класната стая, създават условия за сътрудничество, критична оценка, решаване на проблеми и конфликти през призмата на творчеството и иновативността. Драматизациите провокират интереса, любознателността, инициативността, активността на учениците. Всяко участие осигурява на учениците ефективни стимули за промяна на действията, нагласите, мисленето, чувствата и средата. Според Ем. Василева: „Целта на учителя е да стимулира учениците да видят себе си и реалността през призмата на науката и учения, които дават достоверни, адекватни или обективно удовлетворителни отговори. Намирането на научно обосновани резултати насърчава учениците да търсят подобни решения за справяне и в нови ситуации, децата обичат предизвикателствата и когато те са поставени по положителен начин и с необходимото поощрение, учениците са склонни да изпробват силите си.”

Участието на учениците в този пътуващ, иновативен театър повишава мотивацията и желанието им да посещават училище и да го възприемат като свой дом.

15. Контакти:

Иванка Иванова тел.: 0887 257 094

Адрес: 7789 с. Голямо ново, ул. "Пурин" № 25

Имейл на училището - steliana_dimitrova@abv.bg

Телефон – 06064 2273